

Tešedíkovské noviny

XIX.ročník * 1.číslo * jún 2017 * zadarmo

V roku 2017 oslavujeme 780. výročie prvej písomnej zmienky o našej obci

Vzhľadom k tomu, že v súčasnosti sa za najviac vierohodné uznávajú písomné listiny, obec Pered – Tešedíkov má „iba“ 780 rokov. Prvá písomná zmienka o obci sa nachádza v listine Pannonhalského opátstva, ktorú vyhotovil nitriansky biskup Albeus na prikaz kráľa Bélu IV. v rokoch 1237 až 1240. V tomto dokumente sa naša obec spomína ako villa - osada, v blízkosti osady Salya. Ďalšia listina pochádza z roku 1251, v ktorej sa spomína, že obec Purud „kráľ“ Béla IV. daroval turčianskemu kláštoru. Obec Purud mala vtedy niekoľko domov, žili v nej poľnohospodári, ktorí sa okrem toho venovali aj rybolovu.

Podľa zákonov tej doby majiteľom pôdy bol kráľ a ten ju za zásluhy mohol dať do užívania kráľovským služobníkom, zemanom aj s obyvateľmi usadenými na okolí. Z tých sa stali poddaní a želiari. V zmysle vtedajšieho práva poddaní platili z poľnohospodárskych plodín podiel zemepánovi, okrem toho mu ešte slúžili pri manuálnych prácach aj s povozmi.

Začiatkom 16.storočia časť chotára vlastnili grófi zo Svätého Jura a Pezinka a obec na krátky čas bol majetkom Ferenca Nyáriho, Istvána a Ferenca Révaya. Obec do roku 1586 bola majetkom ostrihomského arcibiskupstva a po roku 1586 ju kráľ daroval jezuitom. V druhej polovici 16.storočia obec viackrát ohrozovali Turci. Pod stálu tureckú nadvládu sa však dostala po roku 1663, keď Turci obsadili Nové Zámky. Napriek nespočetným ľudským tragédiám, útekov obyvateľstva a ťažkostiam obec znova ožila a patrila medzi najvýznamnejšie hospodárske usadlosti. Prudký rozvoj obce však nastal až po roku 1685, po vyhnaní Turkov, kedy sa začalo aj nové zasídlenie. Obyvateľstvo sa sotva spamätalo osmanskotureckej poroby, už v roku 1704 spustošilo

obec povstanie a vojna II. Františka Rákócziho. Bola to revolta šľachty proti Habsburgovcom, kde bojovalo aj meštianstvo s roľníctvom, očakávajúc zlepšenie svojej neutešenej situácie. Táto vojna prinášala so sebou mnoho útrap a veľké materiálne škody, a to sa zo zvýšenej miere vzťahovalo aj na sľubne sa rozvíjajúcu obec Pered a po vojenských zásahoch obyvateľov obce zdecimoval aj mor. Prudký hospodársky vývoj obce nastal v roku 1790, keď v jej chotári začali pestovať lucernu a Fridrich Kronberg založil továreň na výrobu modrotlačie. Písomné pramene doby aj po opakujúcich sa morových ranách a povodniach v 18. a 19.storočí zaznamenali nevídaný rozkvet našej obce.

Revolúcia a boje v rokoch 1848-49 v značnej miere ovplyvnili dianie aj v obci Pered. V lete 16., 20. a 21.júna 1849 sa na okolí a na jej území odohrávala peredská bitka medzi maďarskými a cisárskymi vojskami. Po bitke, ktorá sa skončila porážkou maďarských vojsk, nastali opäť ťažké dni, ktoré v značnej miere zasahovali aj do života občanov. Mnohé rodiny stratili strechu nad hlavou, takmer celá obec vyhorela. Aj úroda v chotári bola zničená a po odchode vojsk vypukla cholera, ktorá si vyžiadala viac ako 50 ľudských životov. Po revolúcii v rokoch 1848 a 1849 nastalo zrušenie poddanstva. Poddaní a želiari sa stali samostatnými gazdami a vznikla aj nová samospráva. Po rakúsko-uhorskom vyrovnaní sa obec začala opäť rýchlo rozvíjať. Väčšina obyvateľov žila z poľnohospodárstva, zvýšil sa počet remeselníkov, obchodníkov a drobných majstrov. Obec mala vlastného richtára, obvodného lekára. Vzdelanie mala na starosti maďarská rímskokatolícka ľudová škola a v roku 1909 obec zapojili do siete štátnej železničnej dopravy s vlastnou železničnou stanicou.

Prvá svetová vojna, ktorá si vyžiadala 131 ľudských životov, od základov zmenila život obyvateľstva. Po ukončení vojny v rámci vytýčených hraníc víťazné mocnosti pripojili k Československu kompaktné, etnicky takmer homogénne maďarské územia, medzi nimi aj obec Pered. Zreorganizoval sa celý hospodársky a obchodný život. Rozvoj obce zabrzдила a sťažila pozemková reforma, umožňujúca vlastníctvo pôdy občanom slovenskej alebo českej národnosti. Zvýšila sa nezamestnanosť, a tým aj podiel ľudí žijúcich na úrovni chudoby, lebo zamestnanci veľkostatkov nedostali majetkové podiely potrebné na ich živobytie. Z toho dôvodu sa poľnohospodárska výroba dostatočne nerozvíjala. Bývalý poľnohospodári si preto museli hľadať nové možnosti obživy. Zakladali spotrebiteľské a výrobné družstvá, ktoré prosperovali a vykazovali také zisky, na ktoré môžu byť hrdí aj dnešní obyvatelia. Môžeme skonštatovať, že obec sa v 30-tych rokoch 20.storočia z povojnovej úpadku spamätala. Mala dobre fungujúcu samosprávu, lekára, hasičský zbor, poštu, stanicu, rímskokatolícku ľudovú a židovskú školu. V obci bolo aj viacero mládežníckych a kultúrno-spoločenských skupín. Nová situácia nastala v roku 1938, následkom Viedenskej arbitráže, keď obec bola pripojená k Maďarsku. Mierové roky netrvali dlho. Počas druhej svetovej vojny mnohí narukovali, viacerí sa nikdy nevrátili domov. Obec sa stala súčasťou obnovenej Československej republiky. Život obyvateľov po druhej svetovej vojne znechutil predtým nikdy nevídaná protimaďarská nenávisť. Napriek protestu víťazných veľmoci aj Maďarom žijúcich v Československu prisúdili kolektívnu vinu a zbavili ich štátneho občianstva. Stratili zamestnanie, skonfiškovali im hnutelné a nehnuteľné majetky.

pokračovanie na 4. strane

Rozpočet obce na rok 2017

Prijmy rozpočtu obce tvoria dane, poplatky a dotácie. Výdavky na rok 2017 odsúhlasilo zastupiteľstvo a sú rozšpecifikované vo výdavkovej časti obecného rozpočtu.

Rozpočet príjmov za rok 2017 (v Eur)

1.	Dane zo závislej činnosti	987 316	15.	Školstvo	666 760
2.	Daň z nehnuteľností	127 760	16.	Sociálne veci	72 560
3.	Ostatné dane (psy, automaty, ubytovanie, verejný priestor)	10 666	17.	Stravovanie (príspevok)	2 500
4.	Nájomné za obecné byty	176 593	18.	Zber komunálneho odpadu	61 120
5.	Správne poplatky	17 150	19.	Evidencia obyvateľstva	1 410
6.	Nájomné (pozemky, budovy, ... , stroje)	29 832	20.	Kultúra	3 900
7.	Služby DSS	32 850	21.	Predaj pozemkov	4 300
8.	Opatrovateľská služba	3 100	22.	Rozšírenie MŠ	94 832
9.	Relácie	2 000	23.	Bytovka - dotácia	195 360
10.	Knižnica	3 000	24.	Bytovka – dlhodobý úver	293 050
11.	MŠ, školský klub + stravné	50 600	25.	Rekonštrukcia DSS	109 940
12.	Finančné hospodárstvo	20 900	26.	Prijmy z prevodov peňažných prostriedkov	114 543
13.	Stavebníctvo	3 998			
14.	Matrika	4 040			

Rozpočet príjmov za rok 2017:

3 090 080 EUR

Rozpočet výdavkov za rok 2017 (v EUR)

1.	Správa	316 265	21.	Domov sociálnych služieb - DSS	133 463
2.	Finančná a rozpočtová oblasť	19 625	22.	DSS – stravovanie	56 940
3.	Matričná činnosť	14 722	23.	Opatrovateľská služba	50 412
4.	Splácanie úverov	40 170	24.	Poskytnutie sociálnej pomoci	2 000
5.	Požiarna ochrana	2 390	25.	Rozvoj bývania 12 BJ	520 799
6.	Výstavba	45 366	26.	Rozvoj obce – cesty, chodníky	50 000
7.	Doprava	64 617	27.	Rozšírenie MŠ	99 823
8.	Odpadové hospodárstvo	141 407	28.	DSS rekonštrukcia budovy, izolácia	123 000
9.	Rozvoj obce	70 176	29.	Výstavba amfiteátra	83 800
10.	Zásobovanie vodou	400	30.	Nákup pozemkov	4 000
11.	Verejné osvetlenie	25 830	31.	Vyhotovenie projektov	2 000
12.	Správa nehnuteľného majetku	39 263	32.	Platenie úverov	114 880
13.	Športové a rekreačné služby	55 257	33.	Platenie úverov novej 12 BJ	6 000
14.	Kultúra	57 760			
15.	Knižnica	1 530			
16.	Vysielacie a vydavateľské služby	2 500			
17.	Spoločenské organizácie	11 000			
18.	MŠ	167 138			
19.	Základné vzdelanie (ZŠ)	741 339			
20.	Školské stravovanie	26 208			

ROZPOČET VÝDAVKOV NA ROK 2016:
3 090 080 EUR

Investície v roku 2017

V roku 2017 riešime rôzne investičné zámery, projekty. Niektoré plánované stavby dokončíme ešte v roku 2017.

Vo výstavbe väčších investičných celkov pokračujeme aj v ďalších rokoch. Na tieto projekty potrebujeme financie. Financie získavame z rozpočtových príjmov zo získaných dotácií a pôžičky z bánk.

Tento rok realizujeme výstavbu amfiteátra vedľa kultúrneho domu. Budúci rok pokračujeme v lokalite s výstavbou obecného trhoviska. Riešime dotácie aj

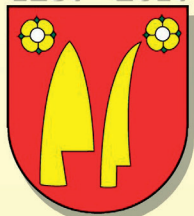
na rozšírenie kapacity materskej školy a na modernizáciu domu dôchodcov. Radi by sme pokračovali vo výstavbe 12-bytovej jednotky vedľa už existujúcej 12-bytovej jednotky oproti COOP Jednoty. Čakáme na posúdenie žiadosti. V záujme poriadku o ochrane majetku chceme pokračovať v rozmiestňovaní pozorovacích kamier (škola, MŠ, hlavná prístupová cesta, športové ihrisko, atď). Plánujeme aj výmenu hracej plo-

chy ihriska na dvore ZŠ Tešedíkovo. Pripravujeme realizáciu projektu zachytenie a odvedenie dažďových vôd. Prvú etapu uskutočníme v lokalite hlavnej cesty za kostolom.

Žiadosti na dotácie sú v štádiách hodnotenia. Získané dotácie určia poradie realizácie jednotlivých investičných zámerov a rozsah vykonaných prác.

Ing. Gabriel Jurás
zástupca starostu obce

1237 - 2017

780

XXI. OBECNÉ OSLAVY

Tešedíkovo 23. - 24. jún 2017

23.6. 2017 – piatok

16:30 – Slávnostné odovzdávanie amfiteátra

17:00 – Slávnostné zasadnutie OZ pri príležitosti 780.výročia prvej písomnej zmienky o obci, odovzdávanie ocenení obce, účinkujú žiaci ZŠ, Barbora Bajiová a Peredi Nőikar /kultúrny dom/

19:00 – **Cimbalový koncert Viktórie Herencsárovej** /kultúrny dom/

21:00 – **Živý koncert HS Groovehouse** /amfiteáter/

23:00 – Ohňová tanečná show /amfiteáter/

24.6.2017 – sobota

13:30 – Medzinárodné stretnutie klubov, retro sprievod historických vozidiel – automobilov, výstava vzácných unikátov

14:30 – Slávnostné otvorenie, privítanie hostí pred obecným úradom, účinkujú: žiaci ZŠ, mažoretky ZUŠ Šaľa, Dychová kapela mesta Tab

15:15 – Liturgia v rímskokatolíckom kostole

16:00 – Spomienková slávnosť a kladenie vencov pri pomníku bojov v r. 1848-49, účinkuje Dychová kapela mesta Tab

Programy na amfiteátri

17:00 – Koncert HS Eminent

18:00 – Vystúpenie tanečného súboru I'm perfect

18:15 – Pesničky Scarlett Pavlovej a Tomáša Horvátha

18:45 – Vystúpenie tanečného súboru I'm perfect

19:00 – **Koncert Kis Grofo**

21:00 – **Živý koncert HS Republic**

23:00 – Retro disco, účinkuje Attila Veréb

SRDEČNE VÁS OČAKÁVA

NAŠA OBECNÁ SAMOSPRÁVA

A STAROSTA OBCE

Maďarské školy zrušili, obyvatelia denne boli obťažovaní tzv. partizánmi a predstaviteľmi novej vládnej moci. Niektorí kvôli prenasledovaniu podľahli násilnej reslovakizácii. Na základe československo-maďarskej dohody značnú časť zamožnejších obyvateľov vysídlili do Maďarska a navždy vykázali z rodnej zeme. Obyvatelia, ktorí vlastnili 5 katastrálnych jutár pôdy, za neľudských podmienok v zime deportovali na nútené práce do Čiech. Ich hnutelný a nehnuteľný majetok prideliť presídlencom. Život tých, čo tu zostali, plynul v znamení zastrasovania a v pocite druhoradosti.

Po komunistickom prevrate v roku 1948 protimaďarské represálie zakázali, ale táto tendencia v skrytej forme pokračovala ďalej. Vo februári 1948 sa historický názov obce zmenil úradnou cestou na Tešedíkovo. Nové pomenovanie dostala obec podľa mena evanjelického duchovného pedagóga a

ľudového hospodára Samuela Tešedíka, ktorý pôsobil v Szarvaši. Hoci naša obecná samospráva vo veci v roku 1995 a v roku 2012 na základe výsledkov úspešného referenda podala žiadosť o vrátenie historického názvu obce, Vláda SR našu žiadosť na návrh Ministerstva vnútra aj druhýkrát odmietla.

Prudký rozvoj, ako aj prudký rast hospodárstva, nastal v roku 1950 po založení Jednotného roľníckeho družstva a najmä v 60-tych rokoch, keď sa rozvíjala v našej obci poľnohospodárska a rastlinná výroba. Okrem tradičnom chove dobytky chovali aj kýmne husi, ktoré vyvážali na export. V 70-tych a začiatkom 80-tych rokoch v rámci akcie Z, pomocou Jednotného roľníckeho družstva bolo postavených viacero verejných budov, zdravotné strediská, obchodné centrá a nové obytné štvrte. Komunistickú totalitu vystriedala demokracia. A udalosti po roku 1989 sú nám všetkým známe.

Milí čitatelia !

Tento krátky historický prierez najstaršej histórie našej obce zahŕňa v sebe sériu nespočetných ľudských tragédií a bojov za každodenný chlieb a prežitie. Naši predkovia nemali ľahký život, a predsa naša obec nezanikla, ale rozrástla sa do dnešnej podoby. Berme si príklad z našich predkov. Keď chceme napredovať, keď chceme rásť a rozvíjať sa, nemôžeme len kritizovať a ruku a um k dielu nepriložiť. Keď chceme žiť ako jedna rodina, musíme sa tolerovať, spolupracovať a žiť v láske. Učí nás to história a sme povinní učiť to aj naše deti.

Prajem Vám, aby 780. výročie prvej písomnej zmienky o obci bolo spoločnou výzvou a motívom pre naše myšlienky a skutky v prospech našej obce.

Alžbeta Borsányiová
referentka kultúry

Týždeň detskej radosti v materskej škole

Kronika

Navždy nás opustili

December 2016

Szabová Terézia, rod. Futová (1933)
Szarka Belo (1948)
Tyukos Viktor (1943)
Udvarosová Eva, rod. Grédiová (1955)
Kincorová Katarína, rod. Sándorová (1953)

Január 2017

Paulová Alžbeta, rod. Dovalovská (1934)
Kováč Dezider (1951)
Somogyi Leopold (1941)
Darázsová Alžbeta, rod. Vanková (1939)
Paulová Irena, rod. Paulová (1970)
Pavlo Vladimír (1951), Ráczová Priska (1946)

Február 2017

Kovács Béla (1936)
Szutyányiová Irma, rod. Barcziová (1957)
Tóthová Mária, rod. Szabová (1944)
Szarková Mária, rod. Lelovicsová (1932)
Pálinskás František (1961)

Marec 2017

Nagyová Magdaléna, rod. Barcziová (1933)

Apríl 2017

Kosztolányiová Helena, rod. Nagyová (1948)
Barcziová Irma, rod. Vargová (1932)

Máj 2017

Kosztolányi Tibor (1941), Németh Eugen (1930)
Némová Juliana, rod. Kovácsová (1932)
Lakatošová Katarína, rod. Dömeová (1947)
Deák Ferdinand (1926), Barczy Teodor (1956)
Takács Attila (1932)

Naše novorodeniatka

December 2016

Vankó Bálint, Laczková Emma

Január 2017

Ižmán Šimon, Szalay Tomáš Damian
Matkovič Hanna

Február 2017

Zerkula Miroslav

Marec 2017

Vargová Réka, Barczy Noel
Keszegh Vivien, Décsiová Dominika

Apríl 2017

Baláz Levente, Borsányiová Sofia
Šimek Mathias, Takács Kornél, Ohák Mathias

Máj 2017

Kovács Dávid, Gáll Lukáš, Ziliziová Emma
Bánosová Laura, Šarić Goran Dominik

Zo života základnej školy

Stretnutie s pánom starostom

Na hodinách regionálnej výchovy sa učíme o našej obci Tešedíkovo. Kto ju najlepšie pozná? Predsa náš pán starosta Gyula Borsányi. Pozvali sme ho na besedu, aby nám porozprával o práci starostu, poslancov, o úspešných projektoch, o aktivitách občanov a podujatiach v obci.

To februárové ráno vládla na prvom stupni školy nervozita a chaos. Žiaci s napätím očakávali pána starostu. Príde? Nepríde? Bude mať na nás čas? Prišiel. Srdečne sme ho privítali. Pán starosta pútavo rozprával a navodil príjemnú atmosféru. Najprv sa trochu vrátil do minulosti obce, čo všetko sa vybudovalo, postavilo...Stavia sa i dnes. Postavili veľa nových obytných domov, opravujú cesty, chodníky. Spomenul aj nový amfiteáter, ktorý sa má slávnostne otvoriť v júni tohto roku. Na tom javisku budeme vystupovať aj my. Na našom školskom dvore dokončujú bežeckú dráhu a v blízkej budúcnosti chcú postaviť dopravné ihrisko. Tíško sme počúvali pána starostu. Ale už sme sa chceli pýtať aj my. Ochotne sa podrobil „výsluchu“ žiakov a trpezlivo odpovedal na každú zvedavú otázku. Na rozlúčku požiadal žiakov, aby chránili svoje životné prostredie, aby sa dobre učili, počúvali svojich rodičov, učiteľov a robili obci dobré meno.

Od začiatku až do konca panovala skvelá nálada. Žiaci na rozlúčku venovali hostovi obraz. Želáme pánu starostovi v jeho namáhavej práci veľa energie, trpezlivosti a podporu občanov Tešedíkova!

Mgr. Irena Molnárová

Spoločnou cestou

Február 2017

Veronika Lelovicsová
a Tamás Borsányi

Marec 2017

Gizela Molnárová
a Leonard Pásztor

Apríl 2017

Simona Baloghová, rod. Líšková
a Andrej Ohák

Anita Balázs a Roland Somogyi
Barbara Menyhártová

a Norbert Molnár

Máj 2017

Sabina Mészárosová
a Ferdinand Körösi
Barbara Csicsolová

a Ladislav Bartakovics

Alžbeta Barcziová

a Július Szilvási

Veronika Némethová

a Ing. Miroslav Kyta

Silvia Balázsová

a Ing. Gabriel Jurás

Kronika 2016

Prihlásení k trvalému pobytu 33

Odhlásení z trvalého pobytu 50

Narodení 36

Zomreli 47

Počet obyvateľov k 31.12.2016

3750

Nadišiel dlho očakávaný pondelok 22. máj. S malou dušičkou sme nastupovali do autobusu. Slzy v očiach, úsmevy na tvárach, obavy v srdciach rodičov. Taký bol začiatok našej cesty do školy v prírode. Za nami naše rodné Tešedíkovo a pred nami Látky, penzión Kerametal. Nevedeli sme, čo nás čaká, ale vedeli sme, že ideme spoznávať naše krásne Slovensko a budeme so svojimi kamarátmi skoro 5 dní.

Stredné Slovensko nás privítalo vôňou lesa a príjemnými lúčmi horského slniečka. Boli sme na mieste. Ubytovali sme sa a hor sa do prírody na prechádzku po okolí. Pani učiteľky nás nenechali vylihovať v izbách. Na každý deň nám pripravili bohatý program od budíčka o 7.00 h až po večierku o 22. hod.

Ranná rozcvička patrila do povinnej výbavy každého dňa. Ranná hygiena, raňajky, učenie atď. Spestrením nášho pobytu boli exkurzie a výlety do okolia. Neodradil nás ani výdatný dážď,

ktorý nám ale znemožnil výstup na zrúcaninu hradu Divín. História obce a hradu Divín, ako aj dejiny okolitého regiónu v okrese Lučenec, nám priblížilo múzeum v priestoroch tamojšieho kaštieľa.

V arboréte Borová hora sme sa dozvedeli, že sa tam nachádza viac ako 1000 rôznych druhov drevín a vyše 600 sort ruží. Videli sme tam unikáty ako nikde inde na Slovensku. Verte -neverte, odchádzali sme odtiaľ s väčšími nákupmi ako z Tesca.

Nezabudnuteľným zážitkom bola aj návšteva zámku v obci Víglaš. Jeho počiatky siahajú až do stredoveku. V súčasnosti je po rozsiahlej rekonštrukcii sprístupnený verejnosti a bývajú tu aj rôzne spoločenské podujatia. Prijemný sprievodca nás svojím rozprávaním natoľko zaujal, že sme stratili pojem o čase a ponorili sme sa do čias zbrojnošov, rytierov a zámockých pánov.

Mesto Zvolen sme na našich potul-

kách nemohli vynechať. Tradičná piz-za, nákupné centrum Európa, to sa nedalo obísť.

Z každého výletu sme sa vrátili unavení, ale šťastní a obohatení o nové vedomosti a skúsenosti.

V penzióne nás čakali vždy okrem dobrej večere hry v prírode a naše detské bláznovstvá. Vyvrcholením a bodkou za školou v prírode bol posledný večer, kedy nám pani učiteľky odovzdali diplomy a povedali na našu adresu povzbudivé slová. Poďakovali sa nám a pochválili nás. My však vieme, že anjeli sme neboli, a preto naše veľké ĎAKUJEME patrí práve im.

Škola v prírode sa naplnila. Bola to naozajstná škola života od nástupu do autobusu až po objatie našich mám.

Máme nádherné zážitky, ktoré v nás zostanú navždy. Nech žije škola a príroda!

Žiaci zo Školy v prírode.

